

Trianon-témájú tábortüzek

Általános szempontjaink a Trianon-témájú tábortüzekhez:

- Ez egy komoly és eredendően szomorú, fájdalmas évforduló. Ezért nem kell kényszeresen viccesnek lenni, nem kell erőltetni a könnyedséget, ha ennek nincs helye. Nem baj, ha megéljük benne a nemzeti gyászunkat, az elnémulást, és lehet csöndet is tartani időnként benne, bár ez nem tipikus eszköz vagy tartalom a tüzeinkben.
- Egyébként a nyomott hangulattal érdemes valamit tenni, a tűz végén akár utolsó blokkal/jelenettel/parancsnoki beszéddel lehetőségekre, tettekre és felelősségre hívni fel a figyelmet.
- Nagy segítség, ha nem egyetlen ember, hanem a vezetői közösség több tagja rakja össze a tábortüzet, az eltérő véleményekből kijöhet ugyanis valami letisztult eredmény, a szélsőségek vagy leegyszerűsítő, egyoldalú megközelítések szépen megszelídíthetők.
- Nem kell feltétlenül valami sőtlan középútra törekedni, a legvadabb szélsőségek kivételével nagyon sok nézőpontot értékesnek gondolunk. Ezért sincs például "hivatalos MCSSZ-kon koncepció" Trianonról. Inkább arra törekedjete, hogy az az álláspont, amit hitelesen tudtok képviselni, mennyiben gazdagíthatja a cserkészeket, és hogyan nem lesz szájbarágós a módszertanotok. Különösen a kószák és vándorok hálásak, ha maguk gondolhatják végig az egyes logikai szálakat, és ők mondhatják ki a végkövetkeztetést.
- A történelmi tényekkel kapcsolatos kijelentésekkel bánjatok csínján! Még a legtájékozottabbak is csak nagyon óvatosan fogalmazzanak meg ellentmondást nem tűró ítéleteket, mert az egykori események, tárgyalások jelentős része titokban, háttéralkuként zajlott, illetve az akkori gondolkodás jelentősen eltért a maitól.
- Ugyanígy az ítéletekkel és felelősökkel is legyetek óvatosak! Ha úgy érzitek, hogy nem vagytok a téma mesterei, rendben van, hogy csak feltűnik a gyerekek előtt egy történet, egy érzelmileg megmozgató esemény, mindenféle messzire vezető magyarázkodás vagy ideologizálás nélkül, és hagyjuk, hogy hassanak ránk a tények.
- Mindig tegyétek fel a kérdést: a cserkészeitek mihez tudnak, és mihez nem tudnak kapcsolódni? Ott és azzal vegyétek föl a szálakat, ami jelent nekik valamit!
- A tűzbe bele lehet vinni dramatikus elemeket, például a tűz felénél megjelenik egy demarkációs vonal, és onnantól nem lehet átmenni a tűz túloldalára, haza is kétfelé megy a

csapat, kétfelé húzzuk a tüzet is, két oldalról tápláljuk, úgy, hogy a végén már két tűz ég egymás mellett.

- Illetve fordítva: a feldarabolt magyarság analógiájára kezdődhet 8 kis tűzzel az este, onnan "kiabálnak" énekelnek át egymásnak a részek, majd összegyűlnek, és tüzeikből hozott tűzzel, fáklyával gyújtják meg a központi tüzet.
- Az ötleteink között van kifejezetten Trianonhoz kötődő és van távolabbi, általában a magyarság felől közelítő, ahol Trianon csak mint az összkép része jelenik meg.
- A tűz, a tábortűz, nevelési módszerünk kardinális eleme, csak úgy nem szívesen mondunk le róla, persze a tűzrakási tilalommal szemben sem akarunk uszítani. Ha olyan helyen zajlik a tűzgyújtás, ahol ez tilos, legyetek kreatívak: ledek, mécsesek, lámpások, fáklyák, félig vagy teljesen zárt területen, vízen vagy betonon meggyújtott tüzek - sok alternatíva kigondolható.
- Mindenkit biztatunk, hogy csapattáborában is fontolja meg Trianon-témájú tábortűz tartását.

Jöjjenek akkor a konkrétabb ötletek!

Az Összetartozásunk Tüze program szervezőinek javaslata:

Mit csináljunk a tűz meggyújtásakor? Nem kötelező, de azt kérjük, ill. javasoljuk, hogy összetartozásunkat a tűzgyújtás mellett azzal is erősítsük, hogy pl. közösen elmondunk egy imát, elénekeljük a Himnuszt, elmondunk egy ide illő verset, beszélgetünk a tűznél stb.

Azt is kérjük, hogy készítsenek a helyszínen a tűzről, a tűzrakókról fényképet, rövid videót, írják le néhány sorban az Összetartozásunk Tüze programról gondolataikat, élményeiket, és töltsék fel mindezeket a gyujtsukmeg.ma oldalon levő felhasználói fiókba.

Klasszikus, jelenetes cserkész-tábortűz nagyobb társaságoknak:

- Egy nagyobb lélegzetvételű irodalmi mű feldolgozása. Van ezek közt kalandosabb, szimbolikusabb, akad bennük gondolat, amit ma már nem tartunk "píszí"-nek, de megfelelő rendezéssel ezek helyre tehetők oly módon, hogy az író koncepcióját nem csorbítjuk. Példák: Zilahy Lajos - A földönfutó város, Wass Albert - Tizenhárom almafa, Maderspach Viktor - Menekülésem Erdélyből, Trianon-novellagyűjtemény, illetve a témához távolabbról kötődő írások: Rákosi V. - Elnémult harangok, Sütő A. - Balkáni gerle

- Jövőre, a jövő lehetséges útjaira koncentráló tűz. Gyurgyák Jánostól jelent meg egy cikk, ennek analógiájára képzelhetők el jelenetek. A következőkben revíziók, korrekciók, lépések következnek: 1. Katonai revízió 2. Etikai revízió, 3. Propagandisztikus revízió 4. Áldozatszerep 5. Önkéntes revízió 6. Föderatív Magyarország 7. EU-s revízió 8. Örök bátorítás 9. Spiritualitásban való egyesülés 10. Csendes munkálkodás 11. Identitás-erősítés. Ezt a tüzet olyanoknak ajánljuk, akik úgy érzik, kevés a tudásuk, és szívesen koncentrálnak a jövőre, buzog bennük a tettvágy, a fantáziálás. A tűz végén nem kell feltétlenül feloldani a dilemmát, hogy "mi a jó megoldás". Íme a gondolatindító cikk, olvassátok kritikával:
<https://www.valaszonline.hu/2020/05/21/trianon-100-gyurgyak-janos-essze/>
- Szintén koncepciónak mutatjuk, a stílus épp vitatható, de készült egy kisfilm a Trianon-múzeum részéről gyerekeknek (<https://youtu.be/EaCUT1I61sU>). Lényege: utazás Nagy-Magyarországon. Lehet jelenetekben is gondolkodni vagy műsorban, akár bábjátékként, árnyjátékként bemutatva valami hasonlót.
- A Kárpát-medence bejárására hajazóan blokkokból felépülő tűz is tartható, ahol végiglátogatjuk az egyes régiókat, onnan népdalok, mondák, hungarikumok, nevezetességek kerülnek bemutatásra: illusztrálva, hogy milyen gazdag az örökségünk. (Sajnos a könyvtárak zöme még zárva tart, és ehhez kell némi olvasás-kutatás.)
- Tematikus tüzek: amelyben csak egyetlen szempontra vagy emberre van felfűzve minden jelenet - például Teleki Pál életére, vagy egy fiktív kárpátaljai személyére, aki 1910-1995 élt, és őt állam hűséges polgárának kellett volna lennie, pedig végig ugyanabban a faluban lakott. Ehhez is kell némi elmélyülés, tudományos előkészület.
- Kicsit könnyedebb ötlet: egyfajta kvízműsor, minden jelenet után ki kell találni, hogy melyik régió magyarságát láttuk; ebbe az elcsatolt részekén túl beleférhet egy-két emigráns magyar központ is, pl.: Ausztrália, Argentína beemelése, ami adhat alapot egy kis derűtségre, a hangulat oldására.
- Kellő empátiával és kreativitással név meg tájegység megnevezése nélkül, sztereotíp karakterekből, tipikus sorsokból is össze tudtok rakni tüzeket (plébános, aki 1920-ban egyik pillanatról a másakra külön országba kerül a püspökétől, néni, aki városba költözött gyerekeitől szakad el, kitüntetett közkatoná, aki háborús hősből háborús bűnös lesz, vagonlakó, aki hivatalnok volt és menekülni kényszerül).
- Még elvontabb, még több művészi kibontakozásra teret adó koncepció (és a kisebbek is tudnak hozzá kapcsolódni): az elmúlt százhusz év (vagy csak a trianoni események) története

egy tárgy útján keresztül (pl.: egy "1900-ban született" bicska, tarisznya, hegedű, gyümölcsfa, kertkapu, békediktátum-aláíró golyóstoll kalandjai).

- A túlélő magyarság pozitív történetkéiből szemezgetés, azzal a felkiáltással, hogy *És mégis élünk!* Ez gyakran takar egyébként hol megható, megrendítő, máskor sírva nevetős, bolondos történeteket is, például Ceausescu Romániájába hogyan vitték a lelkesebb magyarok a segítséget a 80-as években, hogyan kellett a határon vagy Erdélyben, a titkosrendőrség elől bujkálva kijátszani a hatóságot. Ezek a sztorik még velünk élnek, egy csokorra valót érdemes lehet bemutatni a fiatalabbaknak.

Klasszikus Bi-Pi tábortűz kisebb közösségeknek, tipikusan őrsi keretben. Megjelenhetnek benne:

- Visszaemlékezések (akár felolvasott, irodalmi visszaemlékezések, akár nagyobbaknál mindenki elhozza a családjá emlékezetéből az ide vonatkozó történeteket)
- Csendesebb (pl.: elválásról szóló) népdalok vagy akár korabeli műdalok
- Természetesen beszélgetés, esetleg vita is, bár ez utóbbi inkább őrsgyűlésekre illik
- A résztvevők saját élményei a határon túli magyarsággal kapcsolatban, beszámolók és vallomások.
- Lehet módszertant is használni, például feldarabolunk egy verset vagy idézetet, és mindenki elmondja, neki mit jelent a kapott sor vagy kifejezés.

Műsoros megemlékezés-típusú tűz. Itt nem készülnek a cserkészeink, csak a vezetők adják a tartalmat, akár nem-cserkészeket is be lehet vonni, egy külsősök részére nyitott alkalommal:

- Versekre több gyűjtemény is kijön, ha rákerestek, akár egész éjszaka lehet zsinórban szavalni őket. Két forrás: <http://www.trianon.hu/keret.phtml?trianon/versek/> illetve <http://www.szozat.org/index.php/szozat-tudastar/6920-trianonnal-kapcsolatba-hozhato-versek-listaja>
- Személyek "monodrámája", epikai műfajokból idézet - vagy ha nagyon megihlet, ti magatok is írhattok fantáziákat: Apponyi Albert (híres beszéde ma már fenn van a neten) - Drasche Lázár Alfréd vívódásai stb.
- A párbeszéd kvíz formájában itt is megjelenhet, egy kis játékossággal megint csak lazítva, megmozgathatjuk a jelenlévőket.

- Parancsnoki beszéd egy szép szimbólum köré kerekítve, például a kenyér alakú Nagy-Magyarországról vagy az árvalányhajról, egyenruhánk Trianonra emlékeztető hagyományos részéről, ami fehérségében is a gyász kifejezője volt, homokot, szárazságot tűró pusztai kis növény, ha szálanként nézzük, semmi, jellegtelen, de csokorban gyönyörű.

Kiértékelős tűz

Ez egy viszonylag új módszer. A tűz két részből áll. Egy rövidebb, jelenetes tábortűzet egy másik, beszélgetős, reflektív szakasz követ, amikor mindenkinek módja van megszólalni, a témával kapcsolatban érzéseit és véleményét megosztani. Jellemzően itt is közepes vagy nagy társaságról van szó, amikor fontos előre átgondolni, hogy hogyan fogjuk tudni megszólaltatni a cserkészünket, mi az a frappáns kérdés, ami elég konkrét, hogy a félénkebbek is mondjanak valamit, és elég általános, hogy a legfontosabb gondolatok mind előkerüljenek, ne zárjuk le a témát. Egy húsz fős, három órás társaságnál már könnyen lehet, hogy csak egyszer kerül sor mindenkire, így fontos a tervezettség. A jelenetek legyenek kellően mélyek, hogy megindítsák a gondolkodást, akár úgy, hogy "összekapaszkodó igazságok" vagyis egymásnak látszólag ellentmondó, valójában csak együtt hiteles, egymásra támaszkodó mondatok mögé teszünk egy-egy tábortűzi jelenetet. Mi ilyen "összekapaszkodó igazság"? Például egyszerre van jelen cserkészletünkben az univerzalizmus, a "minden cserkészt testvérének tekint", a világtájtás, Jamboree-k illetve a magyarságunk megélés, hazafiasságunk fókusz. Látszólag ellentmondanak, valójában egymást egészítik ki.

Edward de Bono tűz vagy tüzek.

Itt de Bono hat színes kalapjára gondolunk, (megjelenik az elv olykor hat szemüveggként is), aki azt állítja, hogy a komplex problémákat, fogós kérdéseket (Trianon témája ilyen) érdemes olykor tudatosan több felől is körüljárni. Módszere szerint hat színes kalapot cserélgetünk a fejünkön:

- Piros kalap - érzelmek világa
- Sárga kalap - optimizmus és lehetőségek
- Kék kalap - folyamat, környezet, cél és módszerek elemzése
- Zöld kalap - kreativitás, művészetek, asszociáció
- Fehér kalap - adalékok, adatok, tudás
- Fekete kalap - pesszimizmus, óvatosság, veszélyek

A módszer felhasználható jelenetes vagy Bi-Pi tüzek alkalmával egyaránt. Ennek alapján elképzelhető, hogy (pl.: egy táborban) három tüzet is szentelünk Trianonnak, és minden tűz más és más kalap alól nézi Trianont és az évfordulót, vagyis van egy „fekete kalap tűz”, amelyben nem

próbáljuk meg szépíteni Trianon fájalmát, a veszteséget kimondjuk, a jelenetek az egykori igazságtalanságot és az elmúlt száz év atrocitásait ábrázolják. Azután van egy „zöld kalap tűz”, ahol keveset beszélünk, többet éneklünk, akár táncolunk, árnyjátékkal, pantomimmal, más ösztömvészeti módszerrel reflektálunk helyzetünkre vagy egy konkrét történetre. Végül van egy „sárga kalap tűz”, ami a máig minket éltető hagyományokat emeli ki, azt, hogy milyen áldott időket élünk, hogy megemlékezhetünk szabadon, együttműködhetünk, utazhatunk, tehetünk szabadon, és azt fejt ki, hogy milyen ránk szabott feladatokat találhatunk cserkészekként.

Ha nincsen több tűzre időnk, akkor a tüzet vezetheti hat vezető, mindegyik persze megfelelő színű kalappal-köpennyel, és egy-egy jelenetet vezetnek fel, vagyis van egy piros jelenet, sok érzellemmel, megható, felhőborító vagy akár megnevettető részletekről, egy higgadt kék jelenet, ami azt firtatja, hogy mi is itt a cél, kiknek a hozzászólásait kéne meghallgatni, milyen lépések tehetőek, egy tisztázós fehér kalap jelenet, ami részletre világít rá, konkrét tudást ad Trianon kapcsán stb.

De Bono kalapjairól tehát még egyszer, összefoglalóan:

kalapszín	Tipikus kérdések	Mondatkezdések
Piros - érzelmek	<ul style="list-style-type: none"> - Mit érzel ezzel Trianonnal kapcsolatban? - Mi a legszimpatikusabb, és legellenszenvesebb része? - Van valami, ami megérint, megráz Trianon kapcsán? 	<p><i>Én most nagyon lelkes lettem arra, hogy...</i></p> <p><i>Elkedvetlenedtem, amikor magam előtt látom azt, hogy...</i></p> <p><i>Frusztrál/bosszant/elszomorít a tudat, hogy...</i></p>
Sárga - optimizmus, kompetencia, erősségek, lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen előnyei vannak, ha Trianon kapcsán tenni tudunk valamit és ha sikerrel járunk? - Mi a motorja, mi hajtja bennünk tettvágyat? - Milyen pozitív tapasztalataink adnak okot a bizakodásra? 	<p><i>Azért lenne érdemes foglalkozni Trianonnal, mert ha minden jól megy...</i></p> <p><i>Nagyonis ránk szabott a feladat, és kiváló lehetőség, hogy...</i></p> <p><i>Jócskán van beépíthető tapasztalatunk arról, hogy...</i></p>
Kék - elnökség, folyamatok, célok, téma definiálása	<ul style="list-style-type: none"> - Mi Trianon kapcsán a lényeg szerinted? - Hogyan kéne a Trianonhoz viszonyulni? - A jelenlévők és nem jelenlévők közül kiknek a hozzászólása különösen is érdekes? 	<p><i>Az itt a fő kérdés, hogy...</i></p> <p><i>Javaslom, hogy olyan rendszerrel szólaljunk meg a kérdésben, hogy...</i></p> <p><i>A következő lépés az lenne, hogy...</i></p>

Zöld - kreativitás, elvonatkoztatás, művészetek, ötletek	<p>- Milyen mozgásterünk van Trianon kapcsán?</p> <p>- Hogyan lehetne még jobban csinálni életünknek azt a részét, ami Trianonból következik, hogy...?</p> <p>- Tudunk-e alternatívákat mondani arra, hogy...?</p>	<p>Annyiban lehetne máshogy állni a kérdéshez, hogy...</p> <p>Ötletelhetnénk azon, hogy hogyan lehetne...</p> <p>Szívesen kísérleteznék, hogy nem tudnánk-e vajon...</p>
Fehér - adatok, tények, elemzés	<p>- Tudunk-e ehhez vagy ahhoz valami konkrétumot mondani?</p> <p>- Pontosan mik Trianon kapcsán az adottságok?</p> <p>- Mit kéne megvizsgálni elsősorban?</p>	<p>Olvastam egy kutatásról, amelyben azt vizsgálták, azt mérték, hogy...</p> <p>Úgy vélem, hogy ez a problémakör a következő részekből tevődik össze...</p> <p>Szeretném adalékként hozzáfűzni, talán világosabban látunk majd, hogy...</p>
fekete – gyász, félelmek, veszélyek, pesszimizmus, kritikák, gyengeségek, bűnbánat	<p>- Mi Trianonban a zavaró?</p> <p>- Hol akadunk el mindig?</p> <p>- Mit veszítettünk és még mit veszíthetünk, ha rosszul csináljuk?</p>	<p>Legrosszabb esetben még az is megtörténhet, hogy...</p> <p>Bánjunk óvatosan azzal, hogy...</p> <p>Nem biztos, hogy alkalmasak vagyunk arra, hogy...</p> <p>Soha nem hozható helyre az, hogy...</p>

Közvetített, streamelt tüzek

A karantén idején megtanultuk, hogy minden program megosztható, és akár az is elképzelhető, hogy a tűz egy szakaszában egy másik, határon túli tűz résztvevőivel beszélgetünk, éneklünk nekik, valós időben megosztjuk egymással, közösen tartjuk megemlékezésünket.

Trianoni imaóra

Lelki programról van szó, amikor vagy egy tüzet ülünk körül vagy egy gyertyával körülvett kereszt felé fordulunk. Az ima helyszínén egy szimbólum (zászló, Nagy-Magyarország alakba kitett mécsesek, piros-fehér virágok) kifejezheti, hogy népünket és hazánkat ajánljuk fel Istennek. A cserkészletben egyszerre van jelen az erély és a nagylelkűség, Szent György lovag vagy a pisztráng szimbóluma és a kímélet, a másokkal szembeni gyöngéd figyelmesség parancsa – ehhez hasonlóan igyekezzetek egy

olyan egészséges, kiegyensúlyozott atmoszférát megteremteni, ahol az imában az igazság útján haladva a kiengesztelődés felé tudunk egyet lépni.

A szokásos alapvető módszereken kívül (gitáros és taizéi énekek, spontán és kötött, hálaadó és közbenjáró-kérő imák, csend) néhány olyan elemet is felhasználhatunk, ami Trianonra és a magyarságunkra utal: (1) Bibliai idézetek, melyek a hazáról vagy hazátlanságról, otthonról, menekülésről, népek közti békéről vagy háborúkról szólnak. (2) Az egyes területek élő és elhunyt lelki nagyjai, lelkipásztorok, boldoggá avatott személyek gondolatai (Romzsa Tódor, Tőkés László, Salkaházi Sára, Márton Áron, Mécs László, Esterházy János stb.). (3) Istenes versek – bár ezzel bánjatok óvatosan, a költészet és az ima nagyon is közel állnak egymáshoz, de nem azonosak. (4) Aktivitás, szimbolikus cselekvés: ez számtalan formában képzelhető el, kövekből, fényekből egy kompozíció megalkotása, egy ima szakaszokra bontása és szétosztása, akár kisebb lelki ösvények kialakítása a tűz vagy kereszt körül, levél írása, lángfestés stb.

Trianoni meseerdő

A tábortűz ekkor kiinduló és fogadópontja a meseerdőnek, az állomások lehetnek akadályversenyszerűen a cserkészeket bevonóak vagy jelenetszerűek, melyeket kívülről szemlél csak a résztvevő. Lehet magára szűkebben Trianonra koncentrálnó vagy inkább körutazás térben és időben Nagy-Magyarországon.

„Trianoni tor”

Talán nem a lakomázás estéje június 4., tor pedig a halottnak jár csak, s mi élünk, de a tűz hagyományosan kétségtelenül egyet jelentett a főzéssel, ezért logikus kérdés, hogy lehet-e egy kulináris oldalról közelítő estét és tüzet tartani. Ha például szoktatok táborban lakoma-típusú tüzeket is tartani, amikor minden órs készül egy fogással és a vacsora és tábortűz egyazon programban elegyül, akkor ennél a lakománál lehet a recepteket a Kárpát-medence egészéből szemezgetni. Esetleg zászlólevonás utáni vezetői töltődések, „tishti kaszinók” témája is lehet egy kis határon túli ételekből készült csemegézés. Táboron kívüli beszélgetős tüzek szervezésekor idősebbekben pedig bizonyára az is felsejlik, hogy számos híres bortermő vidéket is kettévágott Trianon.

2020.06.01.

MCSSZ - Trianon-munkacsoport